Το Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα της Ιαπωνίας σε Κρίση Ταυτότητας

Το Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα (Liberal Democratic Party, LDP) είναι ίσως χωρίς αμφισβήτηση το πιο επιτυχημένο πολιτικό κόμμα στον αναπτυγμένο καπιταλιστικό κόσμο. Την ίδια ώρα που άλλα ιστορικά κυβερνητικά κόμμα περιήλθαν σε κρίση και παρακμή, από το Ιταλικό Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα εως το Ιρλανδικό Fianna Fail, το LDP κατάφερε να διατηρήσει τη θέση του στην ηγεσία του ιαπωνικού κράτους σε όλη τη διάρκεια των μετασχηματισμών που πραγματοποιήθηκαν στην ιαπωνική κοινωνία για περισσότερες από επτά δεκαετίες.

Το LDP ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 1955, έναν μήνα μετά την επανενοποίηση του Ιαπωνικού Σοσιαλιστικού Κόμματος (Japan Socialist Party). Ένας από τους κεντρικούς εμπνευστές της συντηρητικής ενοποίησης σχολίαζε πως το νέο κόμμα, με τις διαφορετικές και αντικρουόμενες φατρίες του, θα ήταν τυχερό αν επιβίωνε δέκα χρόνια. Αντίθετα, το LDP κατάφερε να είναι το κυρίαρχο κυβερνητικό κόμμα σε όλη τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου και μέχρι τις μέρες μας.

Αφού διατηρήθηκε στην εξουσία για 38 συναπτά χρόνια, το LDP ηττήθηκε στις εκλογές του 1993 και του 2009. Μετά τις δύο εκλογικές ήττες, οι σχολιαστές επισήμαναν τη διαφαινόμενη κατάρρευση ενός αναχρονιστικού και διεφθαρμένου κόμματος. Τέτοιες εκτιμήσεις ωστόσο αποδεικνύονταν επανειλημμένα πρόωρες.

Το LDP χάρη στις επιτυχημένες αναπροσαρμογές του και στην αποτυχία των αντίπαλων κομμάτων, κατάφερε να επανεμφανιστεί ως κυρίαρχο. Ωστόσο, πρόσφατα σκάνδαλα οδήγησαν σε μια νέα κρίση υποστήριξης προς το LDP. Μετά από τις εκλογικές ήττες των τελευταίων δύο ετών, το κόμμα είναι πλέον μειοψηφική δύναμη και στα δύο σώματα του κοινοβουλίου.

Η καταγωγή του

Το όνομα Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα (Liberal Democratic Party, LDP) είναι παραπλανητικό. Δεν είναι ούτε «φιλελεύθερο» ούτε «δημοκρατικό» στη φύση του, ούτε επίσης είναι τυπικό «κόμμα» με μια συνεκτική ηγετική δομή. Ξεκίνησε ως μια συντηρητική συμμαχία απέναντι στον Σοσιαλισμό και τον Κομμουνισμό ενοποιούμενη πάνω στο ψυχροπολεμικό σύνθημα για «Ελευθερία και Δημοκρατία».

Το LDP πρώτα απ’ όλα ήταν μια συμμαχία υπέρ των μεγάλων επιχειρήσεων προκειμένου να ανακοπεί

η άνοδος του Ιαπωνικού Σοσιαλιστικού Κόμματος, που υποστηριζόταν από τα συνδικάτα. Παρ' όλα αυτά, θα απέφευγε να αυτοπροσδιοριστεί ως τέτοια, τονίζοντας πως ήταν ένα «εθνικό κόμμα» το οποίο θα αναλάμβανε να προωθήσει την ευημερία ολόκληρου του έθνους, σε αντίθεση με τους αριστερούς αντιπάλους του που υποστήριζαν πιο στενά ταξικά συμφέροντα.

Η έμφαση που έδινε το LDP στο «εθνικό ζήτημα» αντανακλούσε την εσωτερική αδυναμία της συντηρητικής παράταξης τη περίοδο της δημιουργίας του. Η υποστήριξή του στην συμμαχία της Ιαπωνίας με τις ΗΠΑ προκαλούσε τις εθνικιστικές κριτικές γύρω από την « υποταγμένη ανεξαρτησία» που επέτρεπε τη συνέχιση της παρουσίας των στρατευμάτων των ΗΠΑ στην ιαπωνική γη. Καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του 1950, το LDP ήταν ευάλωτο σε τέτοιες κριτικές από την εθνικοανεξαρτησιακή αριστερά.

Η «εθνική στάση» του LDP προερχόταν επίσης από το γεγονός, ότι ενώ οι μεγάλες επιχειρήσεις μπορούσαν να παρέχουν οικονομική υποστήριξη, δεν μπορούσαν να εξασφαλίσουν ψήφους με τον ίδιο τρόπο όπως τα συνδικάτα. Το LDP επεδίωξε να απευθυνθεί και να διευρύνει την υποστήριξή του στους μη Ιάπωνες ψηφοφόρους που δεν ανέπτυσσαν συνδικαλιστική δράση.

Το LDP παρά την έμφαση που έδινε στο να γίνει ένα εθνικό κόμμα με ευρεία απεύθυνση, δεν κατάφερε να αποκρύψει την αντιδραστική του ατζέντα κατά τα πέντε πρώτα έτη της διακυβέρνησής του. Το κόμμα προσπάθησε να αναιρέσει τις μεταρρυθμίσεις που αφορούσαν την αποστρατιωτικοποίηση και τον εκδημοκρατισμό της Ιαπωνίας, οι οποίες είχαν ανακηρυχθεί στη διάρκεια της Αμερικανικής κατοχής, αναθεωρώντας τη Συνθήκη Ασφάλειας των ΗΠΑ- Ιαπωνίας και το μεταπολεμικό σύνταγμα.

Ο Kish Nobusuke, ο αρχιεγκληματίας πολέμου που έγινε πρωθυπουργός το 1957, ηγήθηκε της προσπάθειας να αναθεωρήσει τη Συνθήκη Ασφαλείας. Μια απόφαση που προκάλεσε ένα μαζικό κύμα λαϊκών διαδηλώσεων. Η αναθεωρημένη συνθήκη μπορεί να είχε επικυρωθεί, αλλά η εορταστική επίσκεψη του Dwight Eisenhower στο Τόκιο είχε ακυρωθεί υπό την πίεση του λαϊκού παράγοντα. Ο Kishi αναγκάστηκε να παραιτηθεί και το LDP ανέλαβε να υλοποιήσει τον στόχο της αναθεώρησης του συντάγματος.

Η Ραγδαία Οικονομική Ανάπτυξη

Μετά την παραίτηση του Kishi, ο Ikeda Hayato έγινε πρωθυπουργός και εξήγγειλε το «σχέδιο του διπλασιασμού των εισοδημάτων». Ο Ikeda. ένας πρώην γραφειοκράτης με φήμη αλαζόνα και αμοραλιστή, ανακατασκεύασε τη δημόσια εικόνα του υιοθετώντας ένα ήπιο στυλ ένδυσης και αποφεύγοντας το γκολφ και τα πάρτι με γκέισες. Η νέα εικόνα του ενσάρκωνε τη πλήρη αποδοχή από το LDP και την προβολή μιας ταυτότητας με ευρεία εθνική απεύθυνση.

Η μετάβαση από τον Kishi στον Ikeda, ήταν μια από τις πολλές αλλαγές κατά τις οποίες το LDP μπορούσε να αντικαταστήσει έναν μη δημοφιλή πρωθυπουργό με ένα νέο πρόσωπο που εξέφραζε το φρέσκο κλίμα των αλλαγών. Αυτή η ικανότητα του χαμαιλέοντα να αλλάζει εμφάνιση και να προσαρμόζεται σε νέες συνθήκες υπήρξε ένας βασικός παράγοντας για τη μακροβιότητα του LDP ως κυρίαρχο κυβερνητικό κόμμα.

Οι πρώτες εθνικές εκλογές με τον Ikeda πραγματοποιήθηκαν τον Νοέμβριο του 1960, καθώς η υπόσχεση του να διπλασιάσει το εθνικό εισόδημα σε δέκα χρόνια κατάφερε να ικανοποιήσει το εθνικό φαντασιακό. Το Ιαπωνικό Σοσιαλιστικό Κόμμα, καθώς ήταν αδύνατο να αντιταχθεί στο διακηρυγμένο αυτό στόχο, προσπάθησε να αντιμετωπίσει στο LDP αναγγέλλοντας ακόμη μεγαλύτερα εισοδήματα. Ακόμα, επέκρινε το LDP για ελλιπή μέτρα στήριξης και προστασίας των αφανών αγροτών.

Με τις διαδοχικές νίκες στις κυβερνητικές εκλογές από τα τέλη της δεκαετίας του 1950, φαινόταν η εδραίωση ενός μαζικού αντιπολιτευτικού μπλοκ που στηριζόταν στην συμμαχία αγροτών- εργατών καθοδηγούμενο από το Ιαπωνικό Σοσιαλιστικό Κόμμα. Οι αγρότες αντιμετωπίζοντας μια σειρά δραστικών περικοπών στους προϋπολογισμούς, φοβούνταν πως οι εθνικές προτεραιότητες της οικονομίας δεν τους περιελάμβαναν. Η θέσπιση του Βασικού Νόμου για τη Γεωργία, με τον οποίο προωθούταν η υψηλότερη παραγωγικότητα στους γεωργικούς κλάδους, επέτεινε περαιτέρω την ανησυχία των μικρών αγροτών που οδηγούνταν στην εξαφάνιση.

Έπειτα από μια σειρά διαπραγματεύσεων μεταξύ των Ιαπωνικών Αγροτικών Συνεταιρισμών (JA) και της κυβέρνησης του LDP, υπήρξαν τελικά συμφωνίες σχετικά με τη στήριξη των τιμών του ρυζιού, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αυξανόμενη απόκλιση στα εισοδήματα μεταξύ των αστικών και αγροτικών περιοχών.

Μετά την Ραγδαία Οικονομική Ανάπτυξη

Η ταχεία οικονομική ανάπτυξη επέτρεψε τη κυριαρχία του LDP, ενώ έθετε παράλληλα σε κίνηση τις κοινωνικές αλλαγές που θα την υπονόμευαν. Οι ψήφοι του LDP μειώνονταν συνεχώς καταλήγοντας το 1967 να έχει μια μείωση κατά 50%.

Ένας σημαντικός παράγοντας για αυτήν την εξέλιξη ήταν η ταχεία μετάβαση από τον πρωτογενή στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα, καθώς και η συνακόλουθη δημογραφική μετατόπιση προς τις πόλεις. Ενώ το ριζοσπαστικοποιημένο JSP δεν μπορούσε να επωφεληθεί από αυτή την συνθήκη, ένα νέο κεντροαριστερό κόμμα, το Komeito, κέρδισε είκοσι πέντε έδρες με περισσότερο από 5% στις εκλογές του 1967. Το Ιαπωνικό Κομμουνιστικό Κόμμα (JCP) παρότι είχε περίπου όσες ψήφους κέρδισε το Komeito, έλαβε μόλις πέντε έδρες.

Μια από τις πιο αξιοσημείωτες προοδευτικές νίκες πραγματοποιήθηκαν στις περιφερειακές εκλογές. Τον Απρίλιο του 1967, ο Minobe Ryōkichi κέρδισε τις δημοτικές εκλογές του Τόκιο με την υποστήριξη του Ιαπωνικού Σοσιαλιστικού Κόμματος και του Κομμουνιστικού Κόμματος Ιαπωνίας. Ο Minobe κατάφερε να αναδειχθεί νικητής μέσα από ένα πρόγραμμα αντιμετώπισης των αστικών προβλημάτων που είχαν προκαλέσει οι πολιτικές της ραγδαίας οικονομικής ανάπτυξης του LDP. Η εκλογική νίκη του Minobe συνοδεύτηκε με μια σειρά από νίκες άλλων προοδευτικών δημάρχων σε διάφορες μεγάλες πόλεις, οδηγώντας σε μια περίοδο των «προοδευτικών τοπικών κυβερνήσεων».

Ο Tanaka Kakuei ισχυρός παράγοντας του LDP, αυτοδημιούργητος πολιτικός με αγροτικό υπόβαθρο και υπεύθυνος για την επιτροπή της αστικής πολιτικής με δραστηριότητες στον βιομηχανικό κατασκευαστικό κλάδο, θα γινόταν γνωστός ως «computer μπουλντόζας». Ο Tanaka Kakuei ανέλαβε

την απάντηση στη νίκη του Minobe, υποσχόμενος να δημιουργήσει ένα νέο LDP που κέρδιζε τους ολοένα και πιο σημαντικούς ψηφοφόρους των πόλεων.

Ο Tanaka τόνιζε ότι το LDP έπρεπε να προωθήσει ένα πιο ισορροπημένο μοντέλο ανάπτυξης που θα μείωνε ταυτόχρονα τα προβλήματα των αστικών και των αγροτικών περιοχών. Το 1972, λίγο πριν γίνει πρωθυπουργός, εξέδωσε ένα βιβλίο το οποίο έγινε μπεστ σέλερ πραγματευόμενος αυτό ακριβώς το ζήτημα. Το σχέδιο του αφορούσε τις μαζικές επενδύσεις στην κατασκευή σιδηροδρόμων και αυτοκινητοδρόμων, καθώς και τη μεταφορά των βιομηχανικών εγκαταστάσεων από τις πόλεις στις αγροτικές περιοχές.

Αντλώντας από τις προοδευτικές πολιτικές που εφαρμόζονταν από τις τοπικές κυβερνήσεις, ο Tanaka στο βιβλίο του υποστήριζε την εφαρμογή αυστηρότερων ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση της μόλυνσης. Η αντιδραστική υιοθέτηση θεμάτων της ατζέντας των προοδευτικών πολιτικών αποτέλεσε ένα χαρακτηριστικό μοτίβο του LDP κατά το τελευταίο μέρος της περιόδου της ταχείας οικονομικής ανάπτυξης και μετά το τέλος της. Αντίστοιχα παραδείγματα αφορούσαν τη νομοθεσία κατά της ρύπανσης της κυβέρνησης Sato, την προοδευτική μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος της κυβέρνησης Tanaka και την παροχή δωρεάν ιατρικής περίθαλψης για τους ηλικιωμένους. Η ικανότητα του LDP να προσαρμόζεται και να υιοθετεί προοδευτικές απαιτήσεις ήταν επίσης ένα ακόμα βασικό στοιχείο της ικανότητάς του να διατηρείται στην εξουσία ως εθνικό κόμμα.

Το LDP επιδίωξε να μιμηθεί τους προοδευτικούς αντιπάλους του, όχι μόνο σε πολιτικές που υιοθέτησε περιστασιακά, αλλά και στον τρόπο με τον οποίο δομήθηκε ως κομματική οργάνωση. Η χαλαρή και ad hoc σύνδεση των διαφορετικών φατριών που είχε οδηγήσει στη δημιουργία του, αποτελούσε μια διαρκή ανησυχία για τους ηγέτες του κόμματος από την ίδρυσή του. Με την τάση μείωση της εκλογικής επιρροής, η ηγεσία του κόμματος εξέτασε τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να αναδιοργανωθεί αποτελεσματικά προκειμένου να μεταβληθεί σε ένα πραγματικό κόμμα με συνεκτική ηγετική δομή.

Αλλάζοντας τους κανόνες

Οι ηγέτες του LDP θεωρούν το σύστημα πολυεδρικών εκλογικών περιφερειών ως μια από τις κύριες αιτίες των βαθιά ριζωμένων διαχωρισμών μεταξύ των φατριών που ταλαιπωρούσαν το κόμμα. Σε ένα σύστημα όπου οι πολιτικοί του LDP έπρεπε να ανταγωνιστούν ο ένας εναντίον του άλλου στις εκλογικές περιφέρειες, η κεντρική ηγεσία του κόμματος είχε μειωμένο ρόλο και οι υποψήφιοι του LDP έπρεπε να βασίζονται στις τοπικές φατρίες για υποστήριξη.

Όταν το LDP προσπάθησε να περάσει μια νομοθεσία που θα καθιέρωνε μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες το 1956, το JSP αντέδρασε, καταγγέλλοντας το προτεινόμενο σύστημα ως μια «συνωμοσία για την αναθεώρηση του συντάγματος και τη κατοχύρωση της εξουσίας των συντηρητικών». Πράγματι, το μοντέλο ο «νικητής τα παίρνει όλα» αναμενόταν να αποφέρει σημαντικά εκλογικά οφέλη για το LDP , επεκτείνοντας την πλειοψηφία του πέρα από το επίπεδο των δύο τρίτων που απαιτείται για την αναθεώρηση του συντάγματος.

Η απόπειρα εκλογικής μεταρρύθμισης του 1956 τελικά απέτυχε λόγω της δημόσιας κατακραυγής που προκάλεσε η αποκάλυψη της τακτικής να ανακατανεμηθούν οι εκλογικές περιφέρειες. Ακόμη και επιχειρηματικές οργανώσεις που υποστήριζαν το νέο σύστημα ζήτησαν από την κυβέρνηση να αναθεωρήσει το κατάφωρα μεροληπτικό σχέδιο. Μειοψηφικές φατρίες εντός του LDP τάχθηκαν εξίσου κατά της μεταρρύθμισης, καθώς θεωρούσαν ότι ενίσχυε την κεντρική εξουσία στο κόμμα και θα είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των διαφωνούντων.

Όταν η κυβέρνηση Tanaka προσπάθησε ξανά το 1973 να αναθεωρήσει το εκλογικό σύστημα, το αποτέλεσμα ήταν παρόμοιο. Η προτεινόμενη αναδιαμόρφωση των εκλογικών περιφερειών ήταν μεροληπτική, προκαλώντας έντονη αντίδραση από τα αντιπολιτευόμενα κόμματα και σφοδρή κριτική από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Αντίστοιχα, στο εσωτερικό του LDP υπήρξαν φωνές που προειδοποιούσαν ότι οι συνεχείς προσπάθειες να επιβληθεί το νέο εκλογικό σύστημα θα είχε αντίθετα αποτελέσματα.

Τα επόμενα χρόνια, η δομική κρίση του LDP συνέχισε να επιδεινώνεται, καθώς η πετρελαϊκή κρίση έβαλε τέλος στην ταχεία οικονομική ανάπτυξη και προκάλεσε υπερπληθωρισμό. Ο Tanaka έδωσε τα πάντα για να κερδίσει τις εκλογές της ανώτερης βουλής το 1974, υποσχόμενος να «προστατεύσει την ελεύθερη κοινωνία» από την Αριστερά. Νοίκιασε ένα ελικόπτερο για να κάνει εκστρατεία σε όλη τη χώρα, διαφημίζοντας τα οφέλη της κατασκευή περισσότερων αυτοκινητοδρόμων και τρένων υψηλής ταχύτητας, διανέμοντας τεράστια ποσά κρατικών κονδυλίων και κινητοποιώντας ολόκληρες εταιρείες προκειμένου να εξασφαλίσει τις ψήφους των εργαζομένων τους. Ωστόσο, όλες αυτές οι προσπάθειες απέδωσαν μέτρια αποτελέσματα.

Καθώς το LDP ταλαντευόταν από μια ακόμη κακή εκλογική επίδοση, ένα δημοφιλές περιοδικό δημοσίευσε ένα άρθρο-βόμβα που αποκάλυπτε τη διαφθορά του Tanaka, εξηγώντας τις λεπτομέρειες της πρακτικής που ακολουθούσε και που πολλοί ήξεραν αόριστα.

Ακόμα, στο κομμάτι των πολιτικών χρηματοδοτήσεων υπήρχαν δύο ξεχωριστές λέξεις: τα «ανοιχτά» (omte) χρήματα και τα «μαύρα» (ura) χρήματα. Αυτό το άρθρο έδειχνε με λεπτομέρεια πως ο Tanaka είχε καταφέρει να συγκεντρώσει ένα τεράστιο ποσό «μαύρων» χρημάτων και τα είχε χρησιμοποιήσει ανερυθρίαστα προκειμένου να προωθήσει τους πολιτικούς του στόχους. Αυτό προκάλεσε τη δημόσια κατακραυγή και ανάγκασε τον Tanaka να παραιτηθεί και να αντικατασταθεί από τον Miki Takeo, έναν πολιτικό που προερχόταν από αντίπαλη φατρία αλλά απολάμβανε μια έντιμη φήμη. Παρ’ όλα αυτά, ο Tanaka θα συνέχιζε να διατηρεί στο παρασκήνιο σημαντική εξουσία ως σκιώδης «shogun».

Ο βραχύβιος δικομματισμός

Το 1988 αποκαλύφθηκε πως η Recruit, μια εταιρεία εύρεσης εργασίας είχε δωρίσει μετοχές της πριν την εισαγωγή της στο χρηματιστήριο σε κορυφαίους πολιτικούς και άλλα επιφανή πρόσωπα. Ο πρωθυπουργός του LDP, Takeshita Noboru, προστατευόμενος του Tanaka, ήταν ένας από τους πολιτικούς που εμπλέκονταν στο σκάνδαλο.

Ο Takeshita δημοσιοποίησε το γεγονός ότι είχε λάβει άμεσες και έμμεσες δωρεές συνολικού ύψους

151 εκατομμυρίων γιέν από την Recruit, παραδεχόμενος πως δεν «περίμενε καθόλου» να υπάρξουν τέτοιες αποκαλύψεις. Την επόμενη εβδομάδα, μια εφημερίδα ανέφερε ότι η Recruit είχε δανείσει 50 εκατομμύρια γιεν στην εκστρατεία του Takeshita κατά τις εθνικές εκλογές του 1987. Ο Takeshita παραιτήθηκε λίγες μέρες αργότερα.

Στο σκάνδαλο του Recruit εμπλέκονταν σχεδόν όλοι οι κορυφαίοι πολιτικοί του LDP και οδήγησε σε μεταρρυθμίσεις στο εκλογικό σύστημα που υποτίθεται ότι θα περιόριζε τη συστημική διαφθορά. Η οπτική διάφορων κριτικών εκκινούσε από την σκοπιά της επίκρισης του συστήματος των πολλαπλών εδρών, ως βασική αιτία της ενδημικής διαφθοράς, επειδή προωθούσε τον ανταγωνισμό μεταξύ των φατριών εντός του LDP με γνώμονα το χρήμα. Το σύστημα καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε με ένα μοντέλο μονοεδρικών περιφερειών.

Το 1996, ιδρύθηκε το Δημοκρατικό Κόμμα Ιαπωνίας (DPJ) και γρήγορα έγινε το πιο δημοφιλές στις ιαπωνικές πόλεις, όπου το LDP ήταν ολοένα και πιο αδύναμο. Το LDP αναδιπλωνόταν στο παρελθόν, με τον πρωθυπουργό Mori Yoshiro να υπόσχεται την αναγνώριση από όλους τους Ιάπωνες πως «η χώρα των θεών είχε επίκεντρο τον αυτοκράτορα». Αυτές οι δηλώσεις προκάλεσαν έντονη λαϊκή αντίδραση, με αποτέλεσμα οι ψηφοφόροι των πόλεων και των προαστίων να δίνουν ισχυρή υποστήριξη στο DPJ , παρά το μήνυμα του Mori να παραμείνουν στα σπίτια τους την ημέρα των εκλογών.

Η τύχη του LDP αντιστράφηκε προσωρινά με την ηγεσία Koizumu Junichiro, ενός πολιτικού με μεγάλη απήχηση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, που έγινε γνωστός ως «Λιοντάρι» λόγω των μακριών μαλλιών του. Ο Koizumu δήλωνε ότι θα «καταστρέψει το LDP». Συγκεκριμένα, έθεσε ως στόχο να διαλύσει τις φατρίες του LDP και τις δαπάνες του κόμματος προς μη ανταγωνιστικές περιοχές και βιομηχανίες που πραγματοποιούνταν από τη περίοδο της ταχείας οικονομικής ανάπτυξης.

Ο Koizumi είχε ένα απλό μήνυμα. Ήταν υπέρ των μεταρρυθμίσεων για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και όλοι όσοι αντιτάσσονταν σε αυτές, θεωρούνταν «δυνάμεις της αντίστασης» που προσπαθούσαν να καθηλώσουν τη χώρα στη στασιμότητα. Εμβληματική μεταρρύθμιση ήταν η ιδιωτικοποίηση του ταχυδρομικού συστήματος της Ιαπωνίας- έναν ισχυρό μηχανισμό συγκέντρωσης ψήφων και μέσο για την προώθηση κεφαλαίων σε τοπικά συμφέροντα, τον οποίο είχε δημιουργήσει ο Tanaka.

Όταν ορισμένα μέλη του LDP αντιτάχθηκαν σε αυτήν την επιλογή, ο Koizumi διέλυσε τη βουλή και όρισε «δολοφόνους» για να νικήσει τους «επαναστάτες» του LDP. Απευθύνθηκε απευθείας στους ψηφοφόρους, ζητώντας να θεωρήσουν τις εκλογές ως δημοψήφισμα το μεταρρυθμιστικό του πρόγραμμα. Το LDP του Koizumi κέρδισε μια συντριπτική νίκη.

Το DPJ έδειχνε να βρίσκεται ουσιαστικά στο περιθώριο κατά τη διάρκεια της περιόδου του Koizumi. Ωστόσο, πίσω από τα παρασκήνια, το κόμμα της αντιπολίτευσης επέκτεινε τη βάση του στην ύπαιθρο, την οποία το LDP του Koizumi είχε εγκαταλείψει. Οι ταχυδρομικοί διευθυντές σε όλη τη

χώρα αποχώρησαν από το LDP και πολλοί από αυτούς κινητοποιήθηκαν για να υποστηρίζουν το DPJ. Ο Ozawa Ichiro, εντάχθηκε στην ηγεσία του DPJ το 2003, αξιοποιώντας τις σχέσεις που είχε καλλιεργήσει κατά τη διάρκεια της θητείας του στο LDP για να επεκτείνει την επιρροή του κόμματός του.

Οι προσπάθειές αυτές απέδωσαν καρπούς στις εκλογές της Κάτω βουλής το 2009, στις οποίες το DPJ νίκησε το LDP, με μεγάλη διαφορά. Ενώ το LDP είχε υποστεί εκλογικές ήττες και δεν είχε καταφέρει να κερδίσει την πλειοψηφία στο παρελθόν, αυτή ήταν η πρώτη φορά που το κόμμα έχασε τη θέση του ως το μεγαλύτερο κόμμα.

Το LDP υπό τον νέο πρωθυπουργό Abe Shinzo φαινόταν να μην ακολουθεί τις μεταρρυθμίσεις του Koizumi, επιτρέποντας στους «επαναστάτες» των ταχυδρομείων να επιστρέψουν στο κόμμα και αποξενώνοντας τους ψηφοφόρους των πόλεων που έλκονταν από τη μεταρρυθμιστική ατζέντα. Την ίδια ώρα, το κόμμα δεν μπορούσε πλέον να βασίζεται στην αγροτική βάση που είχε εγκαταλείψει.

Το DPJ φαινόταν να έχει αναδειχθεί σε ένα εθνικό κόμμα το οποίο θα έθετε τέλος στην κυριαρχία του LDP. Ωστόσο, τα λίγα χρόνια που παρέμεινε στην εξουσία σημαδεύτηκαν από μια σειρά αποτυχιών και κρίσεων, μερικές από τις οποίες προκλήθηκαν από το ίδιο το κόμμα, ενώ άλλες ήταν αποτέλεσμα γεγονότων που το ξεπερνούσαν.

Συγκεκριμένα, το DPJ δεν κατάφερε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στην καταστροφική πυρηνική έκρηξη του Φουκουσίμα που προκλήθηκε από το σεισμό και το τσουνάμι το Μάρτιο του 2011. Αν και η αντίδραση του LDP δεν ήταν πολύ καλύτερη, κυριάρχησε η απογοήτευση από την ανίκανη ηγεσία του DPJ. Αφού ο Abe Shinzo επέστρεψε στην εξουσία το 2012, αναφερόταν συχνά στο «εφιαλτικό» παρελθόν της κακοδιαχείρισης του DPJ.

Κατά τη διάρκεια της πρώτη διακυβέρνησής του, το συντηρητικό μήνυμα του Abe «Να πάρουμε την Ιαπωνία πίσω», έπεσε στο κενό. Στη δεύτερη κυβέρνησή του ηγήθηκε με το σύνθημα «Abenomics», επικεντρωμένος σε μια επιθετική νομισματική και δημοσιονομική πολιτική με μεταρρυθμίσεις υπέρ της ανάπτυξης της αγοράς. Με την αποδοχή του Abenomics, ο Abe προώθησε επίσης την πολιτική του ατζέντα, περνώντας μια αμφιλεγόμενη νομοθεσία με την οποία επεκτεινόταν η δυνατότητα των στρατιωτικών «Δυνάμεων Αυτοάμυνας» να επιχειρούν στο εξωτερικό. Ενώ το νομοσχέδιο του Abe προκάλεσε επίσης διαμαρτυρίες εκτός της Βουλής, τα ποσοστά επιρροής του παρέμεναν σταθερά.

Η δημόσια υποστήριξη για την κυβέρνηση του Abe μειώθηκε το 2017 μετά από μια σειρά σκανδάλων διαφθοράς. Παρ’ όλα αυτά, υπήρχε μια ομάδα «συντηρητικών στελεχών» που συνέχιζε να υποστηρίζει την κυβέρνηση του Abe. Αυτοί οι συντηρητικοί δεν ήταν αγροτικές ομάδες που είχαν σχηματίσει την πολιτική βάση υποστήριξης του LDP κατά την περίοδο της ταχείας οικονομικής ανάπτυξης. Αντίθετα, ήταν ένα δεξιό συντηρητικό πολιτιστικά κοινό στο οποίο είχε στηριχθεί το LDP για να επιτύχει την πολιτική του επιστροφή μετά από ένα σύντομο διάλλειμα από την εξουσία το 2009.

Εν τω μεταξύ, η αντιπολίτευση του DPJ αντιμετώπισε την εσωτερική κρίση σχετικά με την στάση του για τον νόμο για την ασφάλεια του Abe και τη συνεργασία με το JCP. Υπέστη διαδοχικές διασπάσεις

που την αποδυνάμωσαν σημαντικά και τώρα έχει μετονομαστεί σε Συνταγματικό Δημοκρατικό Κόμμα της Ιαπωνίας (Constitutional Democratic Party of Japan, CDP).

Οι πρόσφατες αποτυχίες του LDP

Από την παραίτηση του Abe το 2020, υπήρξαν δύο σημαντικές αποκαλύψεις που έπληξαν την υποστήριξη προς το LDP. Η πρώτη αφορούσε τους στενούς δεσμούς του LDP με την «Εκκλησία της Ενοποίησης», που ήρθαν στην επιφάνεια μετά την δολοφονία του Abe από έναν άνθρωπο του οποίου η οικογένεια βρισκόταν στις τάξεις της εκκλησίας. Το LDP αρνήθηκε να διεξάγει ουσιαστική έρευνα για το θέμα και πραγματοποίησε μια αμφιλεγόμενη κρατική κηδεία για τον Abe, η οποία οδήγησε σε μείωση της υποστήριξης προς τη κυβέρνηση.

Η δεύτερη αποκάλυψη αφορούσε ένα ακόμη σκάνδαλο. Στα τέλη Νοεμβρίου 2022, η εφημερίδα Akahata του JCP δημοσίευσε ένα άρθρο σχετικά με τις παράνομες πρακτικές συγκέντρωσης πολιτικών κεφαλαίων της φατρίας του Abe. Πέρασε περίπου ένας χρόνος μέχρι το πρόβλημα να εξελιχθεί σε ένα πλήρες σκάνδαλο που τράβηξε την προσοχή των mainstream μέσων ενημέρωσης. Όταν έγινε η αποκάλυψη, το κοινό έμεινε έκπληκτο όταν μάθαινε πως οι πολιτικές μεταρρυθμίσεις μετά το σκάνδαλο Recruit δεν είχαν καταφέρει να εξαλείψουν τη συστημική διαφθορά στους κόλπους του LDP.

Το LDP προσπάθησε να διαχειριστεί την κατάσταση με αλλαγή ηγεσίας. Ο ηγέτης του LDP, Ishiba Shigeru καθώς βρισκόταν σε όλο και πιο μεγάλη απομόνωση εντός του κόμματος λόγω της άρνησής του να ακολουθήσει τις πολιτικές του Abe, επιλέχθηκε για να βγάλει το κόμμα από το αδιέξοδο. Αποδείχθηκε ανίκανος να το κάνει, με τους ψηφοφόρους να είναι όλο και πιο απογοητευμένοι από την αδράνεια της κυβέρνησης απέναντι στον αυξανόμενο πληθωρισμό. Οι διαδοχικές εκλογικές ήττες το 2024 και το 2025 έφεραν το LDP στην αντιπολίτευση και στις δύο βουλές.

Ήταν αξιοσημείωτο πως το LDP στις πρόσφατες εκλογές δεν ηττήθηκε από την φιλελεύθερη αντιπολίτευση. Το CDP αντιμετώπισε δυσκολίες, όπως και το JCP, ενώ δύο νέα ακροδεξιά λαϊκιστικά κόμμα αναδείχτηκαν οι μεγαλύτεροι νικητές. Το Δημοκρατικό Κόμμα για το Λαό (Democratic Party for the People) κέρδισε επιρροή μεταξύ των ψηφοφόρων, που είναι οικονομικά ενεργοί, με την συγκεκριμένη δέσμευση του να «αυξήσει το καθαρό εισόδημα». Το ακροδεξιό κόμμα Sanseito σημείωσε επίσης άνοδο, αυξάνοντας τον αριθμό των εδρών του από τις δύο σε δεκαπέντε, προωθώντας με επιτυχία το σύνθημα «Πρώτα η Ιαπωνία» βρίσκοντας απήχηση στην ολοένα αυξανόμενη κατηγορία των ανθρώπων που αισθάνονται εγκαταλελειμμένοι από μια ξεκομμένη από την πραγματικότητα κυβερνητική τάξη.

Ακολουθώντας τη συνήθη πρακτική, ο Ishiba ανακοίνωσε την παραίτησή του μετά από δύο εκλογικές ήττες- αλλά μόνο αφού αρνήθηκε να παραδώσει την ηγεσία του κόμματος για ένα μήνα. Αν και θα μπορούσε να κατηγορηθεί για έλλειψη αποφασιστικότητας, ήταν σαφές ότι ο Ishiba δεν ήταν ο κύριος ένοχος για την πτώση της δημοτικότητας του LDP. Όταν οι πολιτικοί της φατρίας Abe και άλλοι

ηγέτες άρχιζαν να πιέζουν τον Ishiba να παραιτηθεί αμέσως μετά τις εκλογές της Άνω Βουλής, φαινόταν σε εξωτερικούς παρατηρητές πως ο Ishiba, ένας καθαρός και αξιόπιστος ηγέτης κατηγορούνταν άδικα.

Τα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων έδειξαν ότι η υποστήριξη του κοινού προς την κυβέρνηση Ishiba αυξήθηκε μετά τις εκλογές του 2025. Υπήρξαν ακόμη και διαδηλώσεις, πολλές από τις οποίες δεν προέρχονταν από υποστηρικτές του LDP, που έξω από τη Βουλή ενθάρρυναν τον Ishiba να μην παραιτηθεί. Το κοινό συναίσθημα που μοιράζονταν οι διαδηλωτές ήταν πως μετά τον Ishiba, το LDP θα στρεφόταν ξανά προς τα δεξιά για να ανακτήσει την υποστήριξη «των συντηρητικών ψηφοφόρων της βάσης» που είχε χαθεί την περίοδο του Ishiba. Με τα κόμματα της αντιπολίτευσης που βρίσκονται στα δεξιά του LDP να κερδίζουν έδαφος, καθώς οι «ξένοι» γίνονται ο κύριος στόχος των λαϊκιστών αγκιτατόρων, αυτή η ανησυχία δεν είναι αβάσιμη.

Μετάφραση του Δαμιανού Κομματά από το Jacobin.com